

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI QIDA TƏHLÜKƏSİZLİYİ AGENTLİYİNİN
KOLLEGİYASININ QƏRARI**

№ 56

Bakı şəhəri

20 may 2025-ci il

“Qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmullara dair sanitariya norma və qaydaları”nın təsdiq edilməsi barədə

“[Qida təhlükəsizliyi haqqında](#)” Azərbaycan Respublikasının Qanununun 9.2-ci və 23.3-cü maddələrinin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin [2017-ci il 13 noyabr tarixli 1681 nömrəli](#) Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi haqqında Əsasnamə”nin 2.0.3-cü, 3.0.2-ci və 4.0.1-ci yarımbəndlərinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə, həmin Əsasnamənin 5.10-5.12-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (bundan sonra ismin müvafiq hallarında – Agentlik) Kollegiyası

QƏRARA ALIR:

1. “Qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmullara dair sanitariya norma və qaydaları” təsdiq edilsin ([əlavə olunur](#)).
2. Agentliyin Aparatının Hüquq, kadr və icraya nəzarət şöbəsinə tapşırılsın ki, bu Qərarın Azərbaycan Respublikasının Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi məqsədilə 3 (üç) gün ərzində Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyinə göndərilməsini təmin etsin.
3. Kollegiyanın məsul katibi Asif Əbdüləzimov bu Qərarın surətinin aidiyyəti üzrə göndərilməsini təmin etsin.
4. Bu Qərarın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilən “Qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmullara dair sanitariya norma və qaydaları” 2025-ci ilin 20 avqust tarixindən qüvvəyə minir.
5. Bu Qərarın icrasına nəzarəti öz üzərimdə saxlayıram.

Əsas: Agentliyin Kollegiyasının 2025-ci il 20 may tarixli iclas protokolu.

Kollegiyanın sədri,

Azərbaycan Respublikası

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin sədri

Qoşqar Təhməzli

Qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmullara dair sanitariya norma və qaydaları

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar insan həyat və sağlamlığını və istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsini təmin etmək məqsədilə qida məhsullarının ilkin istehsalı, istehsalı, emalı, dövriyyəsi və utilizasiyası mərhələlərində istifadə olunan qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmullara (bundan sonra – material və məmullar) dair tələbləri müəyyən edir.

1.2. Bu Qaydalar "[Qida təhlükəsizliyi haqqında](#)" Azərbaycan Respublikasının Qanununun 23.3-cü maddəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə, Avropa İttifaqının 2004-cü il 27 oktyabr tarixli 1935/2004 nömrəli (Regulation (EC) № 1935/2004 of The European Parliament and of the Council of 27 October 2004), 2005-ci il 18 noyabr tarixli 1895/2005 nömrəli (Commission Regulation (EC) № 1895/2005 of 18 November 2005) və 1993-cü il 15 mart tarixli 93/11/EEC nömrəli (Commission Directive 93/11/EEC of 15 March 1993) sənədləri əsas götürülərək hazırlanmışdır.

1.3. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası ərazisində istehsal edilən, emal edilən və ya respublika ərazisinə idxal edilən ağıllı və aktiv material və məmullar da daxil olmaqla, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin [2023-cü il 4 aprel tarixli 95 nömrəli](#) Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qida təhlükəsizliyi nəzarətinə aid edilən malların xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının kodları üzrə siyahısı"nda göstərilmiş material və məmulları əhatə edir.

1.4. İstifadə formasına görə material və məmullar aşağıdakı növlərə bölünür:

1.4.1. qida məhsulları ilə təmas edən (qida məhsulları ilə təmas halında olan, məs., qablaşdırılmış qida məhsullarının qablaşdırması);

1.4.2. qida məhsulları ilə təmas etməsi nəzərdə tutulan (görünüşü baxımından qida məhsulu ilə təmasda olması üçün nəzərdə tutulduğu aydın olan, məs., plastik stəkan və s.);

1.4.3. qida məhsulları ilə təmas etməsi ehtimal olunan (görünüşü baxımından qida məhsulu ilə təmasda olması üçün nəzərdə tutulduğu aydın olmayan, lakin qida məhsulu ilə təması ehtimal olunan, məs., plastik konteyner və s.).

1.5. Bu Qaydaların əhatə dairəsinə qida məhsulunun bir hissəsini təşkil edən və onunla birlikdə istehlak edilə bilən, pendir qabıqları, istehlaka hazır ət məhsullarının və ya meyvələrin üzərində olan örtük materialları aid edilmir.

2. Əsas anlayışlar

2.1. Bu Qaydalarda istifadə edilən əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

2.1.1. aktiv material və məmullar - yararlılıq müddətini uzatmaq və ya qablaşdırılmış qida məhsulunun yararlılıq vəziyyətini saxlamaq və ya yaxşılaşdırmaq üçün nəzərdə tutulmuş material və məmullar. Bu material və məmullara qablaşdırılmış

məhsuldan və ya onu əhatə edən mühitdən maddələri udmaq (absorbəsiya etmək) və ya özündən maddə buraxmaq qabiliyyətinə malik olan hissəciklər də aid edilir (məs., toyuq, balıq kimi məhsullarda istifadə olunan nəm uducular, quru qida məhsullarında istifadə olunan oksigen uducular və s.);

2.1.2. ağıllı material və məmulatlar - qablaşdırılmış qida məhsullarını və ya onları əhatə edən ətraf mühitin vəziyyətini nəzarətdə saxlayan material və məmulatlar (məs., yararlılıq müddəti ərzində qida məhsulu üçün təhlükəsiz temperatur həddinin keçilməsi zamanı rəngin dəyişməsi ilə istehlakçını məlumatlandıran zaman-temperatur indikatorları);

2.1.3. qida simulyantı - qida məhsulları ilə təmasda olan materialların miqراسiyasının müəyyənləşdirilməsi üçün qida məhsulunu əvəz edən, onu imitasiya edən sınaq mühiti kimi maddə;

2.1.4. xüsusi miqراسiya limiti (XML) - material və məmulatlardan qida məhsullarına və ya qida simulyantına keçən müəyyən maddənin yol verilən maksimum miqdarı.

3. Material və məmulatlara dair ümumi tələblər

3.1. Material və məmulatlar aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

3.1.1. insan sağlamlığına təhlükə yaratmamalı;

3.1.2. qida məhsulunun tərkibini mənfi istiqamətdə dəyişməməli;

3.1.3. qida məhsulunun orqanoleptik (rəng, qoxu və s.) xüsusiyyətlərinin pisləşməsinə səbəb olmamalıdır.

4. Aktiv və ağıllı material və məmulatlara dair xüsusi tələblər

4.1. Aktiv material və məmulatlar qida məhsullarının tərkibini və orqanoleptik xüsusiyyətlərini bu Qaydaların 3.1.2-ci və 3.1.3-cü yarımbəndlərinin, eləcə də Azərbaycan Respublikası Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin Kollegiyasının [2024-cü il 5 mart tarixli 42 nömrəli](#) Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Qida əlavələrinə dair sanitariya norma və qaydaları"nın tələbləri nəzərə alınmaqla dəyişdirə bilər.

4.2. Aktiv material və məmulatlar qida məhsulunun istehlaka yararsız olmasını gizlədəcək şəkildə məhsulun tərkibini və orqanoleptik xüsusiyyətlərini dəyişdirməməlidir.

4.3. Ağıllı material və məmulatlar qida məhsulunun vəziyyəti ilə bağlı istehlakçıni aldatmamalıdır.

5. Kağız əsaslı material və məmulatlara dair xüsusi tələblər

5.1. Kağız əsaslı material və məmulatlar aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

5.1.1. kağız, karton və s. bu kimi qida məhsulları ilə təmasda olan material və məmulatların rəngi qida məhsullarına keçməməlidir;

5.1.2. qida məhsulları ilə təmas üçün nəzərdə tutulmayan, çap edilmiş, yazılmış, təkrar emal edilmiş kağızların qida məhsulları ilə təmasına yol verilmir. Bu Qaydaların 5.1.3-cü

yarımbəndinin tələbləri nəzərə alınmaqla, yalnız yumurta və meyvə-tərəvəz viyollarında¹ təkrar emal edilmiş kağız məmulatlarından istifadə edilə bilər;

5.1.3. kağız əsaslı material və məmulatların tərkibi Cədvəl 1-də göstərilən tələblərə uyğun olmalıdır.

Cədvəl 1.

Kağız əsaslı material və məmulatların tərkibində olan bəzi maddələrin yolverilən maksimum miqdarı

Maddə	Yolverilən maksimum miqdar
Arsen	2 mq/kq
Xlorid	% 0,2 (material və ya məmulata faiz nisbətində)
Polixlorbifenil	2 mq/kq
Formaldehid	15 mq/kq
Qurğuşun	0,003 mq/dm ²
Kadmium	0,002 mq/dm ²
Civə	0,002 mq/dm ²
Pentaxlorfenol*	0,15 mq/kq

*Saflıq meyarı

6. Metal əsaslı material və məmulatlara dair xüsusi tələblər

6.1. Bu Qaydaların 6.2-ci və 6.3-cü bəndlərinin tələbləri nəzərə alınmaqla, paslanmayan polad istisna olmaqla, qida məhsulları ilə təmasda olan metal əsaslı material və məmulatlar qida məhsulunun xüsusiyyətlərindən asılı olaraq qalay, xrom, xrom oksid, minalı, keramika əsaslı materiallar, lak, plastik və ya qida məhsulları ilə təmasa uyğun olan bir material ilə örtülməlidir.

6.2. Bu Qaydaların 3.1-ci bəndi və 8.1.2-ci yarımbəndinin tələblərinə cavab verən örtük materialı olmayan çuqun materiallardan istifadəyə yol verilir.

6.3. Alüminium və alüminium ərintilərindən olan material və məmulatlar bu Qaydaların 6.8-ci və 6.9-cu bəndlərinin tələblərinə cavab verməlidir.

6.4. Metal əsaslı material və məmulatların örtük maddələri bütün səth boyunca homogen şəkildə yayılmalıdır.

6.5. Lak və plastik əsaslı örtüklər qida məhsulları ilə təmasda olan plastik material və məmulatlara dair tələblərə cavab verməlidir.

6.6. Metal əsaslı məmulatların səth örtüyündə qalay, xrom və xrom oksid istifadə edildikdə onların miqdarı müvafiq olaraq 2,3 q/m², 50 mq/m² və 7 mq/m²-dan az olmamalıdır.

¹ qablaşdırılması və daşınması zamanı yumurta və ya meyvə-tərəvəzlərin yerləşdirilməsi üçün daxilində boşluqlar olan qablar

6.7. Metal örtük materiallarının tərkibində stibium 0,05%-dən, kadmium 0,001%-dən, arsen 0,03%-dən, qurğuşun 0,05%-dən çox olmamalıdır.

6.8. Alüminium və alüminium ərintisindən olan material və məmulatlardan qida məhsuluna miqrasiya edən alüminiumun miqdarı 5 mq/kq-dan çox olmamalıdır. Örtüksüz alüminium və alüminium ərintisindən olan material və məmulatların etiketində bu Qaydaların 8.1.2-ci yarım bəndinin tələbləri nəzərə alınmaqla "Turş (pH < 4.5), qələvi (pH > 8.5) və duz tərkibi 3.5 % NaCl-dan çox olan qida məhsullarının saxlanması, bişirilməsi və ya emal edilməsi üçün" və ya "Qida məhsullarının yalnız soyuducuda saxlanması üçün" istifadəsinə dair ifadə göstərilməlidir.

6.9. Alüminium folqalarda, alüminium borucuqlarda və birdəfəlik alüminium qablarda alüminiumun miqdarı ən azı 99% olmalıdır. Bu tələb alüminium ərintilərindən istehsal olunan məhsullara şamil olunmur.

6.10. Metal qablaşdırma qapaqlarında istifadə olunan kipləşdirici, qapağın kənarı boyunca homogen bir şəkildə yayılmalı, qopmamalı və termiki emala davamlı olmalıdır. Bu məqsədlə istifadə olunan kipləşdirici plastik materialdan olduqda, qida məhsulları ilə təmasda olan plastik material və məmulatlara dair tələblərə cavab verməlidir.

6.11. Sink və sinklə örtülmüş material və məmulatların turş (pH < 7) qida məhsulları və alkoqollu içkilərlə təmasına yol verilmir. Belə material və məmulatların etiketində bu Qaydaların 8.1.2-ci yarım bəndinin tələbləri nəzərə alınmaqla, "Turş qida məhsulları və alkoqollu içkilər üçün istifadəsinə yol verilmir" ifadəsi göstərilməlidir.

7. Şüşə material və məmulatlara dair xüsusi tələblər

7.1. Şüşə material və məmulatlar aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir:

7.1.1. ani temperatur dəyişkənliyinə müqavimət dərəcəsi minimum 42°C olmalıdır;

7.1.2. daxili təzyiqə müqavimət Cədvəl 2-yə uyğun olmalıdır;

7.1.3. şüşə məmulatla təmasda olan qida məhsulundan asılı olaraq yarana biləcək təzyiq nəzərə alınmaqla, qablaşdırma tam olaraq doldurulmamalıdır.

Cədvəl 2.

Şüşə məmulatların daxili təzyiqinin qiymətləri

Şüşə qablaşdırmanın / butulkanın növü	Daxili təzyiq, ən azı (kq/sm ²)	
Pivə şüşələri	12 (təkrar istifadə üçün nəzərdə tutulmuş)	10 (təkrar istifadə üçün nəzərdə tutulmamış)
Sərinləşdirici içki şüşələri	16 (təkrar istifadə üçün nəzərdə tutulmuş)	10 (təkrar istifadə üçün nəzərdə tutulmamış)
Təbii mineral su, meyvə şirələrinin şüşələri	10	

8. Material və məmulatların etikətlənməsinə dair tələblər

8.1. Bu Qaydaların 1.4.2-ci və 1.4.3-cü yarımbəndlərində göstərilən material və məmulatların etikətlənməsi aşağıdakı tələblərə uyğun həyata keçirilməlidir:

8.1.1. material və məmulatların etikətində qida məhsulları ilə təmas üçün uyğun olduğuna və ya onların istifadə təyinatına dair ifadə (məs., şərab şüşəsi) və ya bu Qaydalara 1 nömrəli Əlavədə göstərilən simvol göstərilməli;

8.1.2. material və məmulatların təhlükəsiz və məqsədəuyğun istifadəsi üçün əməl edilməli olan xüsusi təlimatlar (mövcud olduğu halda) göstərilməli;

8.1.3. istehsalçı və ya emal edən müəssisənin adı, əmtəə nişanı (olduğu təqdirdə), ünvanı barədə məlumatlar göstərilməli;

8.1.4. aktiv material və məmulatlara münasibətdə aktiv komponent tərəfindən qida məhsuluna buraxılan maddənin adı, miqdarı, qidada istifadəsinin uyğun olmasına dair məlumat göstərilməlidir.

8.2. Bu Qaydaların 8.1.1-ci yarımbəndində göstərilən tələb, bu Qaydaların 1.4.2-ci yarımbəndində göstərilən material və məmulatlar üçün məcburi deyil.

8.3. Bu Qaydaların 8.1-ci bəndində göstərilən etiket tələbləri dəqiq, aydın və silinməsi mümkün olmayan formada həyata keçirilməlidir.

8.4. Material və məmulatların pərakəndə satışı həyata keçirilən zaman bu Qaydaların 8.1-ci bəndində göstərilən məlumatlar material və məmulatın birbaşa üzərində və ya qablaşdırmasında və ya material və məmulatın üzərinə və ya onun qablaşdırmasına yapışdırılmış vərəqdə (stikerdə), texniki səbəblərdən istehsal və ya dövriyyə zamanı etikətlənmə mümkün olmadıqda isə material və ya məmulatın birbaşa olaraq yanında, istehlakçılar üçün aşkar görünən formada göstərilməlidir.

8.5. Pərakəndə satış istisna olmaqla, dövriyyənin digər mərhələlərində bu Qaydaların 8.1-ci bəndində göstərilən məlumatlar müşayiətedici sənədlərdə və ya etikətdə və ya qablaşdırmada və ya material və məmulatın birbaşa üzərində göstərilməlidir.

8.6. Bu Qaydaların 1.4.1-ci yarımbəndində göstərilən aktiv və ağıllı material və məmulatlar onların yeyilməyən hissələri istehlakçılar üçün tam başa düşülən və aktiv və ağıllı material və məmulat olması aydın ifadə edilən formada etikətlənməlidir.

9. Material və məmulatlara dair məhdudiyətlər

9.1. Plastik material və məmulatlar, örtük material və məmulatları, eləcə də yapışqanların istehsalında bis(hidroksifenil)metan bis(2,3-epoksipropil) (BFDGE) və novolak glisidil (NOGE) efirlərinin istifadəsinə yol verilmir.

9.2. Plastik material və məmulatlar, örtük material və məmulatları, eləcə də yapışqanların istehsalında 2,2-bis(4-hidroksifenil)propan bis(2,3-epoksipropil) (BADGE) efiri istifadə olunan zaman aşağıdakı məhdudiyətlər nəzərə alınmalıdır:

9.2.1. BADGE (=2,2-bis(4-hidroksifenil)propan bis(2,3-epoksipropil) efir), BADGE.H₂O və BADGE.2H₂O efirlərinin xüsusi miqراسiya limitlərinin cəminin qida məhsulu və ya qida simulyantlarında 9 mq/kq-dan ("Qida məhsulları ilə təmasda olan plastik material və məmulatlara dair sanitariya norma və qaydaları"nda göstərilən xüsusi hallarda 9 mq/6dm²) çox olmasına yol verilmir.

9.2.2. BADGE.HCl, BADGE.2HCl və BADGE.H₂O.HCl efirlərinin xüsusi miqrasiya limitlərinin cəminin qida məhsulu və ya qida simulyantlarında 1 mq/kq-dan ("Qida məhsulları ilə təmasda olan plastik material və məmulatlara dair sanitariya norma və qaydaları"nda göstərilən xüsusi hallarda 1 mq/6 dm²) çox olmasına yol verilmir.

“Qida məhsulları ilə təmasda olan material və
məmulatlara dair sanitariya norma və qaydaları”na
1 nömrəli əlavə

Simvol